

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مرحله‌ی آماده‌سازی فایل				
تکمیل مآخذ و ویرایش نهایی	ویرایش دوم	ذکر مآخذ	تصحیح و ویرایش اولیه	پیاده‌سازی

آموزه‌های غدیر

آموزه‌ی اوّل: عادلانه و منصفانه قضاوت کردن و اعطاء حق به ذی حق

غدیر به ما درس می‌دهد که حق را به حق‌دار دهیم. همه‌ی بحث ما در غدیر این است که امیرالمؤمنین علیه السلام استحقاق ولایت و خلافت امت را دارند؛ دیگران استحقاق ندارند و نباید بر مسند خلافت بنشینند. روح غدیر، سپردن حق به ذی‌حق و دادن حق به حق‌دار است.

بنابراین این نکته را به یاد داشته باشیم که اهل غدیر کسی است که در زندگی، حق را به ذی‌حق می‌دهد. مثلاً در داوری‌های ذهنی، همین الآن ممکن است من در رابطه با دوستانی که در محضرشان هستم، قضاوتی در ذهن داشته باشم. اگر اهل غدیر و تربیت شده‌ی غدیر باشم، باید این قضاوت، به‌جا و عادلانه باشد. اگر بین دو نفر داوری می‌کنم و می‌خواهم یکی را بر دیگری برتری دهم، باید برای کسی که به‌راستی برتر است، فضیلت قائل شوم. در بیرون هم همین‌طور است؛ اگر خواستیم به کسی منصبی دهیم، کسی را در جایگاهی قراردهیم و یا به کسی مسؤولیتی بسپاریم؛ تربیت شده‌ی مکتب غدیر به کسی این مسؤولیت را می‌سپارد که به‌راستی ذی‌حق و ذی‌صلاح است. آموزه‌ی غدیر این است که در داوری‌های بین دیگران، عادلانه و در داوری بین خودمان

و دیگران، منصفانه داوری کنیم. نمی‌شود بگوییم من معتقد به غدیر هستم؛ اما حق را به غیر ذی حق دهم؛ جایی که بین خودم و دیگران داوری می‌کنم، به سود خودم و جایی که بین دو نفر دیگر است، ناعادلانه و به سود کسی که حق متعلق به او نیست، داوری کنم. ما می‌گوییم، حق اقتضاء می‌کند که امیرالمؤمنین علیه السلام بر مسند خلافت بنشینند.

آموزه‌ی دوم: دنباله‌روی و مشایعت امیرالمؤمنین علیه السلام

در زندگی ما الگوی تربیت شده‌ی مکتب غدیر، امیرالمؤمنین علیه السلام هستند. «شِيعَةُ عَلِيٍّ مِنْ شَعِّ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ»^۱ شیعه‌ی علی علیه السلام کسی است که علی علیه السلام را در مسیر زندگی مشایعت می‌کند؛ علی علیه السلام امام و امام اوس و

۱. منابع برای احادیث مشابه:

علامه مجلسی می‌گوید: «الشَّيْعَةُ مِنْ شَايَعِ عَلِيًّا فِي أَعْمَالِهِ» (مجلسی، بحارالانوار، ج ۸، ص ۳۶۳ و مقدمه‌ی ج ۲۹، ص ۱۳۴).

حسن بن موسی نوبختی از متکلمان اواخر قرن سوم هجری و سعد بن عبدالله اشعری قمی از اعیان و بزرگان شیعه که محضرامام حسن عسکری علیه السلام نیز مشرف شده است، می‌گویند: «الشَّيْعَةُ هُمُ فِرْقَةُ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ الْمَسْمُومِينَ بِشَيْعَةِ عَلِيٍّ فِي زَمَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ» (حسن بن موسی نوبختی، فرق الشَّيْعَةِ، ص ۲۰، سعد بن عبدالله اشعری قمی، المقالات والفرق، ص ۱۵).

شیخ مفید می‌گوید: «الشَّيْعَةُ هُمُ مِنْ شَايَعِ عَلِيًّا وَقَدِمَهُ عَلِيُّ أَصْحَابِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَاعْتَقَدَانَهُ الْإِمَامَ بَوْصِيَهُ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ» (احمد وائلی، هویه الشَّيْعَةِ، ص ۱۲، به نقل از موسوعه العتبات المقدسه، المدخل، ص ۹۱).

شهیدثانی نیز در مورد معنای اصطلاحی شیعه می‌نویسد: «الشَّيْعَةُ مِنْ شَايَعِ عَلِيًّا أَيِ اتَّبَعَهُ وَقَدِمَهُ عَلِيٌّ غَيْرَهُ فِي الْإِمَامَةِ وَإِنْ لَمْ يُوَافِقْ عَلِيٌّ إِمَامَهُ بَاقِي الْأُئِمَّةِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ» (شرح اللمعه، ج ۲، ص ۲۲۸).

پیشاپیش او حرکت می‌کند. او شیعه‌ی علی علیه السلام است و پشت سر علی علیه السلام حرکت می‌کند؛ مثل سلمان رضی الله عنه که پا، جای پای امیرالمؤمنین علیه السلام می‌نهاد و لذا در هیچ‌جای جاده جای پای دو نفر نبود. از او پرسیدند چرا؟ گفت: من در برابر مولای خودم، جای پای علی‌حده ندارم؛ هر جا ایشان قدم می‌گذارند و برمی‌دارند، من قدم بر همان جا می‌نهم. امیدوارم در زندگی این‌گونه باشیم. نمی‌شود غدیر را جشن گرفت؛ بعد پا، جای پای دیگران گذاشت و در زندگی دنبال دیگران رفت.

آموزه‌ی سوم: تبعیت از اهل بیت علیهم السلام در فهم دین

در فهم دین، معیار، ائمه‌ی هدی علیهم السلام هستند. نمی‌شود با ذوقیات، پسندها، علایق و استنباط‌های شخصی از دین سخن بگوییم و دین را با رأی خودمان تفسیر کنیم و با ظنّ و گمان خودمان از دین سخن بگوییم. باید در فهم دین تابع اهل بیت علیهم السلام بود.

آموزه‌ی چهارم: اهل تسلیم مطلق بودن در برابر خدا و معصومین علیهم السلام

بین اصحاب پیغمبر صلی الله علیه و آله و سلم دو گروه قابل تشخیص هستند. یک عده اهل تعبد و تسلیم مطلق در برابر خدا و رسول‌الله صلی الله علیه و آله و سلم هستند؛ مثل ابوذر، سلمان، مقداد و عمّار که بی‌چون و چرا هر چه را پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم بیان می‌کردند، پذیرا بودند. یک عده هم مانند ابابکر، عمر، عثمان، معاویه و دیگران که در برابر رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم برای

شهرستانی در الملل والنحل خود می‌گوید: «الشیعه هم الذین شایعوا علیا و قالوا بامامته و خلافته نضا و وصایه ... واعتقدوا ان الإمامه لاتخرج من اولاده

وإن خرجت فبظلم یكون من غیره اوتقیه من عنده» (شهرستانی، الملل والنحل، ج ۱، ص ۱۴۶).

خودشان حقّ نظر قائل بودند. لذا بارها چه در زمان خود پیغمبر ﷺ، به رسول الله ﷺ می گفتند حرفی که می زنی از طرف خدا می گویی یا از پیش خودت می گویی؟ یعنی اگر از پیش خودت می گویی ما قبول نداریم و زیر بار این حرف نمی رویم و چه بعد از رحلت رسول الله ﷺ اجتهاد در برابر نص کردند؛ برای مثال در اذان دست بردند. می گفتند: «متعتان محلّتان فی زمن رسول الله و أنا أحرمهما و أعاقب علیهما»^۲ حکم مسلم شرعی را که خودشان می گفتند این حکم در زمان رسول خدا ﷺ وجود داشت، ممنوع کردند و اعلام کردند ما هر کس را که به این حکم عمل کند، عقوبت و کیفر می کنیم. قرآن کریم فرمود: «وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ وَلَا لِمُؤْمِنَةٍ إِذَا قَضَى اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَمْرًا أَنْ يَكُونَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ مِنْ أَمْرِهِمْ»^۳ هیچ مرد و زن مؤمنی حق ندارد بعد از اینکه خدا و رسول او ﷺ امری صادر کردند، برای خودش حق انتخابی قائل باشد؛ در برابر نظر پیامبر ﷺ و نظر قرآن نظر دیگری داشته باشد؛ بگوید درست است که پیغمبر ﷺ امام و قرآن گفته اند؛ ولی به نظر من فلان چیز بهتر، مناسب تر و درست تر است. یکی از درس هایی که از غدیر می گیریم این است که اهل تسلیم و تعبد مطلق باشیم؛ در برابر سخن خدا و معصومین علیهم السلام، خودمان را صاحب نظر ندانیم و برای خودمان حق انتخاب و اختیاری قائل نباشیم.

آموزه‌ی پنجم: صمیمیت، اخوت، یگانگی و محبت

^۱ کلینی، کافی، ج ۸، ص ۶۱ و مجلسی، بحار، ج ۲۱، ص ۳۹۱ و ج ۳۰، ص ۶۳۷ و فیض کاشانی، الوافی، ج ۱۲، ص ۲۹۸.

^۲ سوره‌ی احزاب، آیه‌ی ۳۶.

پیام حادثه و واقعه‌ی غدیر؛ پیام محبت، صمیمیت، اخوت و برادری است. در روز عید غدیر، هیجدهم ذی‌الحجه یکی از واقعه‌هایی که در طول تاریخ اتفاق افتاده، این است که وقتی مهاجر و انصار در مدینه جمع شدند؛ پیغمبر ﷺ بین آنها عقد اخوت جاری کردند. به ابوبکر و عمر گفتند شماها به درد هم می‌خورید؛ برادر هم باشید و امیرالمؤمنین علی را هم به برادری خودشان برگزیدند. پیام غدیر، پیام صمیمیت، اخوت، یگانگی و محبت است. امیدواریم پیام‌های غدیرخم را در زندگی خودمان، به شایستگی پیاده کنیم.

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَ عَجِّلْ فَرَجَهُمْ